

2^e advent (A), Jesaja 11,1-10; Matteüs 3,1-12: 4 december 2022 Miranda Vroon-van Vugt

Motto: Nieuw begin de toekomst open – Scheur toch de wolken

Lied: Neerdalen als dauw – II-57

Opening.

Welkom in deze viering van Ekklesia Tilburg.

Welkom wie hier vertrouwd is en wie hier voor het eerst is.

Vorige week zijn we samen op weg gegaan naar het licht van Kerstmis.

We verlangen naar het licht.

Het is soms donker om ons heen.

Niet alleen omdat we stroom proberen te besparen.

Ook omdat we twijfelen of we mogen juichen om het Nederlands elftal in een land zonder regenboog.

Ook omdat we moeite hebben de boodschap van vrede te laten klinken in een wereld van onrust en oorlog.

We willen licht. We hebben licht nodig.

Vragen we God en elkaar om vergeving wanneer we het leven niet lichter maakten voor elkaar.

Openingsgebed

God van ons hart,

...misschien hebben wij de nood van anderen niet gezien...

...misschien hoorden we de stem niet die ons probeerde te bereiken...

...misschien zagen we niet, hoorden we niet...

...voelden we niet, spraken we niet...

Voor al deze momenten waarin wij de duisternis groter maakten voor anderen,

vragen we nu om het licht van Kerstmis,

om de weg naar de ander weer te vinden...

Amen.

Het licht schijnt in de duisternis...
op weg naar Kerstmis ontsteken we het licht in de duisternis.
De duisternis van de woestijn
De stem van de roepende, horen wij hem nog?
Vandaag steken we de tweede kaars aan
We zijn al verder gekomen op de weg naar Kerstmis
Maar we zijn er nog niet.
We vragen daarom: wees ons nabij in onze duisternis
Kom in ons midden jij Ene
Nieuw begin, de toekomst open.
Zegen ons met het licht van Kerstmis

Aansteken kaars(en) adventskrans
Lied: Kom in ons midden jij Ene

Jesaja 11,1-10

1 Maar uit de stronk van Isaï schiet een telg op,
een scheut van zijn wortels komt tot bloei.
2 De geest van de HEER zal op hem rusten:
een geest van wijsheid en inzicht,
een geest van kracht en verstandig beleid,
een geest van kennis en ontzag voor de HEER.
3 Hij ademt ontzag voor de HEER;
zijn oordeel stoelt niet op uiterlijke schijn,
noch grondt hij zijn vonnis op geruchten.
4 Over de zwakken velst hij een rechtvaardig oordeel,
de armen in het land geeft hij een eerlijk vonnis.
Hij tuchtigt de aarde met de gesel van zijn mond,
met de adem van zijn lippen doodt hij de schuldigen.
5 Hij draagt gerechtigheid als een gordel om zijn lendenen
en trouw als een gordel om zijn heupen.
6 Dan zal een wolf zich neerleggen naast een lam,
een panter vlijt zich bij een bokje neer;
kalf en leeuw zullen samen weiden
en een kleine jongen zal ze hoeden.
7 Een koe en een beer grazen samen,
hun jongen liggen bijeen;
een leeuw en een rund eten beide stro.

8 Bij het hol van een adder speelt een zuigeling,
een kind graait met zijn hand naar het nest van een slang.

9 Niemand doet kwaad, niemand sticht onheil
op heel mijn heilige berg.

Want kennis van de HEER vervult de aarde,
zoals het water de bodem van de zee bedekt.

10 Op die dag zal de telg van Isai
als een vaandel voor alle volken staan.

Dan zullen de volken hem zoeken
en zijn woonplaats zal schitterend zijn.

Lied: De wildernis zal bloeien – III-93
Matteüs 3,1-12

1 In die tijd trad Johannes de Doper op in de woestijn van Judea. Hij verkondigde: 2 'Kom tot inkeer, want het koninkrijk van de hemel is nabij!' 3 Dit was de man over wie de profeet Jesaja sprak toen hij zei: 'Luid klinkt een stem in de woestijn: "Maak de weg van de Heer gereed, maak recht zijn paden."' 4 Johannes droeg een ruwe mantel van kameelhaar met een leren gordel; hij voedde zich met sprinkhanen en wilde honing. 5 Uit Jeruzalem, uit heel Judea en uit de omgeving van de Jordaan stroomden de mensen toe, 6 en ze lieten zich door hem dopen in de rivier de Jordaan, terwijl ze hun zonden beleden.

7 Toen hij zag dat veel farizeeën en sadduceeën op zijn doop afkwamen, zei hij tegen hen: 'Addergebroed, wie heeft jullie wijsgemaakt dat je veilig bent voor het komende oordeel? 8 Breng liever vruchten voort die een nieuw leven waardig zijn, 9 en denk niet dat je bij jezelf kunt zeggen: Wij hebben Abraham als vader. Want ik zeg jullie: God kan uit deze stenen kinderen van Abraham verwekken! 10 De bijl ligt al aan de wortel van de boom: iedere boom die geen goede vrucht draagt, wordt omgehakt en in het vuur geworpen. 11 Ik doop jullie met water ten teken van jullie nieuwe leven, maar na mij komt iemand die meer vermag dan ik; ik ben zelfs niet goed genoeg om zijn sandalen voor hem te dragen. Hij zal jullie dopen met de heilige Geest en met vuur; 12 hij houdt de wan in zijn hand, hij zal zijn dorsvloer reinigen en zijn graan in de schuur bijeenbrengen, maar het kaf zal hij verbranden in onblusbaar vuur.'

Overweging.

Een nieuw begin: de toekomst open. Wat een belofte, wat een wens! We beginnen opnieuw. Laat de boel maar de boel. Gooi alles weg wat niet meer past. Laat los wat je wilt: we gaan opnieuw beginnen. Ja, was het maar zo makkelijk. Maar de profeten van vandaag laten het ons duidelijk weten: er is geen planeet B. We zullen het met de aarde, deze aarde, moeten doen. Deze aarde is onze toekomst. Dus wat betekent dan: een nieuw begin? Waar kunnen we beginnen?

Ik denk dat het visioen van een nieuw begin: de toekomst open een kracht is die heel diep in ons mensen verankerd is. Het is de kracht die mensen doet opstaan als alle grond onder hun voeten is weggeveegd, als de pijlers van hun bestaan zijn weggeslagen. Het is de oerkracht die mensen weer nieuw houvast geeft als ze dachten dat alle houvast weg was. Mensen bijvoorbeeld die een vreselijke diagnose verteld krijgen van hun arts. Deze week nog had ik het erover met een patiënte, net zo oud als ik. We keken terug op het afgelopen jaar. Dit voorjaar kreeg ze de diagnose: borstkanker. Nog goed te behandelen, maar toch. Haar vader was net overleden, haar moeder net naar een verzorgingshuis gebracht. Zij had zoveel gezorgd, en nu? Nu niets meer. Nu was ze alle houvast kwijt. De eerste chemokuren deden haar in het ziekenhuis belanden. Met alle rouw om haar vader en verdriet om haar moeder waar ze nauwelijks aan toe kwam, schoffelde de eerste chemokuur haar ook nog eens ongenadig onderuit. Haar hele lichaam werkte niet meer goed. Ze kon niets meer eten. In die ellende kwam ik bij haar. Ze was zichzelf helemaal kwijt en dat kende ze zo niet van zichzelf. Ze was de doorzetter, de niet-lullen-maar-poetsers, de helper. En nu: niets meer. Heel langzaam kwamen we haar weer tegen in de gesprekken. We zochten samen naar lichtpuntjes. En naar begrip voor hoe ze zich nu voelde, want daarvoor hoef je zeker ook niet weg te lopen. Kun je niet weglopen zelfs, zeker in dit meervoudige rouwproces. We keken naar de steun die de mensen om haar heen haar gaven. De psycholoog hielp haar van het trauma af dat eten was geworden. Ze kreeg een keer een week respijt in het chemotraject. Om even bij te komen. Ze kon weer een keer op een terrasje zitten met haar zus. Ze begon weer glimpsen van zichzelf te herkennen. Er was weer ruimte om te genieten. En de bijgestelde kuren voelden minder zwaar. Haar lichaam leek er wat aan gewend te raken.

Nu heeft ze een week geleden de laatste kuur gekregen. "Het is zo gek", zei ze, "ik begon eraan te wennen!" En weet je, dat is helemaal niet gek. Dat is precies wat die levenskracht in ons mensen doet. Die probeert in de chaos van een situatie, van het leven, te zoeken naar houvast. Naar wat wel rust en zekerheid geeft als de basis is weggeslagen. Naar wie houvast kunnen bieden als je dat jezelf niet meer kunt geven. Naar hoe je lichaam reageert en wat je daarin dus kunt verwachten. En zo kom je uiteindelijk – natuurlijk als je het geluk hebt dat je lichaam de kuren überhaupt kan verdragen, met ondersteuning – zo kom je uiteindelijk

zo'n periode door, waarvan je aan het begin het einde niet eens kon bedenken. Zo vindt het leven een weg om in de chaos opnieuw te beginnen. Het leven anders te gaan bekijken, te benoemen wat wel goed gaat, daarin je rust te vinden, je houvast. Het begint met een vaag idee dat je wil dat het gaat lukken. En daaraan haakt de hoop.

In de Bijbel horen wij heel vaak over dromen en visioenen. Het zijn vooral de profeten die daarmee woord geven aan wat zij voor de toekomst verwachten. Ook vandaag horen wij in prachtige beelden van Jesaja hoe een volk dat in gevangenschap verkeert moed wordt ingesproken. Tegen alle onderdrukking in zal er een mens komen die niet op uiterlijke schijn ingaat en geen oordeel velt op grond van geruchten. Het is een weerloos en kwetsbaar mens die aan kleine mensen recht doet. Rechtvaardig en eerlijk zal hij zijn, wijs en godvrezend. Zo wordt hij de belofte van een nieuwe wereld waarin tegenstellingen worden opgeheven, heel mooi onder woorden gebracht in het beeld van een kind dat speelt bij het hol van een slang! Die dromen zijn uiteindelijk geen bedrog, maar de vage ideeën van de toekomst waar de hoop aan haakt. In die dromen openbaart zich het aller diepste van ons menselijk verlangen. Zij zijn de kwetsbare verbeelding van wat er zich diep in onze ziel afspeelt. Een verlangen dat eigenlijk leeft in ons allemaal. En je hoeft zelfs niet in God te geloven om te beamen dat wij die visioenen allemaal in ons dragen.

Voor ons gelovigen zijn die dromen, die visioenen de verbeelding van wat in de Bijbel het koninkrijk van God genoemd wordt. Dat is een wijze van leven waarin mensen weet hebben van die grote verlangens, waarin zij beseffen dat niet wij het laatste woord hebben over ons leven en de toekomst van onze wereld maar dat die visioenen in ons hart zijn gelegd! Dat perspectief van een wereld in gerechtigheid en vrede staat al beschreven in het begin van de Bijbel waar in het scheppingslied bezongen wordt hoe alles, de natuur, de dieren en de mensen hun eigen plaats hebben. De wereld zal 'goed' zijn als alles voldoende plaats en ruimte heeft. De hele aarde, planeet A, hersteld, in balans.

Dat visioen is steeds de verborgen drijfkracht in mensen geweest. Soms zijn er concrete mensen die opstaan en ons oude woorden in herinnering brengen en ons weer vertrouwd maken met ons diepste verlangen. Jesaja was zo'n man, zoals ook Johannes, de voorloper, die gekleed gaat zoals de profeet Elia. Mensen zoals Nelson Mandela die de oude droom hardop uitspraken, beschamen die anderen die genoeg nemen met de status quo, zowel in de maatschappij als in de kerk! De milieuactivisten van vandaag, al gaan ze soms over een grens in hun middelen, brengen de boodschap van het begin en van Jesaja ook weer onder de aandacht. Zij zijn lastig en irritant, want ze brengen ons veilige bestaan in beroering! Maar we mogen ze ook koesteren, want zij laten ons weer in alle vrijheid bewust worden van het goede perspectief.

Scheur toch de wolken, kom bevrijden! Onze roep in de advent. We roepen God aan. Maar God geeft ons met Jesaja en vooral Johannes een duidelijk antwoord: jullie zijn mijn handen, jullie zijn mijn voeten. Het perspectief, het visioen van Jesaja is jullie houvast. De komst van de Messias is jullie hoop. Maar het werk is aan jullie: zorg voor recht en gerechtigheid, vindt medicijnen uit die werken, ban honger uit, en het lijden, heb zorg voor de aarde en de schepping, en bovenal: heb je naaste lief. Dan brengen wij God op aarde, Gods koninkrijk, hemel op aarde. Dan kunnen we het kind in ons midden met Kerst verwachten, ook al komt het in een slangenhol: wij bereiden het de weg.

De patiënte die ik in het begin beschreef heeft nog een paar behandelingen te gaan. Maar ze zal zichzelf nooit meer zo verliezen als ze heeft gedaan in het begin van de kuren. Ze heeft zichzelf opnieuw leren kennen. En die nieuwe, doorleefde manier van naar het leven kijken zal haar niet meer zo alleen laten. En gelukkig zijn ook de prognoses goed. Reden genoeg voor hoop!
Amen.

Lied: In de hemel onze vader – III-16

Tafellied: Gij die de stomgeslagen mond verstaat – III-216

Voorbede: Adem ons open 2^e advent – III-92 en inlegvel (cursief is gezongen)

Laat onze woorden stijgen, voor uw gezicht als wierook.

Zie in ons het verlangen een mens te zijn van U.

Kom, adem ons open, kom, adem ons open, adem ons open (1^e solo, 2^e allen)

Sta ons bij anderen te kunnen ontmoeten,
te kunnen luisteren, te zien wie de ander werkelijk is.
Stem ons mild naar anderen toe, zodat er ruimte is
voor elke mens op onze weg.

Kom, adem ons open, kom, adem ons open, adem ons open.

Dat mensen in de politiek,
in leidinggevende functies waar dan ook in kerk en samenleving,
hun verantwoordelijkheid kunnen en willen nemen,
voor de mensen zonder stem,
voor de mensen zonder thuis, huis of geld,
voor de mensen zonder uitzicht op kansen in ons land of waar ook ter
wereld,
dat mededogen en respect hen mag drijven de goede dingen te doen.

*God, Gij zult ons doen herleven,
en uw volk zal zich verheugen in U.*

*Laat ons uw barmhartigheid zien,
en geef ons uw zegen.*

en geef ons uw zegen.

Kom, adem ons open, kom, adem ons open, adem ons open.

Slotgebed.

Gaan wij dan hiervandaan,
bemoedigd door gebed
gesterkt door gezang
geïnspireerd door verhalen.

Mogen wij de roep om gerechtigheid verstaan
zodat wij de paden recht maken
en de Heer zijn weg bereiden.

Laten we gaan staan om God te vragen om zijn zegen.

Moge over ons neerdalen:
zegen, ontferming, vrede.
Moge God zelf ons zegenen
en kracht geven om te gaan op zijn weg.
Dat vragen wij in Zijn Naam:
Vader, Zoon en heilige Geest.
Amen.

Lied: Scheur toch de wolken – II-31